

Deel XII. – Havens, waterwegen en spoorwegen.

Afdeling I. – Algemene beschikkingen.

Artikel 321. Duitsland verbindt zich over zijn grondgebied vrijheid van doorvoer toe te staan op de voor de internationale doorvoer meest geschikte wegen, per spoor, bevaarbare waterweg of kanaal, aan de personen, goederen, schepen, boten, wagons en postdiensten welke afkomstig zijn van of bestemd voor de grondgebieden van de ene of andere der al of niet aangrenzende verbonden en geassocieerde mogendheden; te dien einde zal de overtocht over de territoriale wateren toegelaten zijn. De personen, goederen, schepen, boten, rijtuigen, wagons en postdiensten zullen aan geen enkel doorvoerrecht, noch aan enige nutteloze vertraging of beperking onderworpen worden, en zullen, in Duitsland, recht hebben op de nationale behandeling voor al wat betreft de taksen en tegemoetkomingen, alsmede in alle andere opzichten.

De goederen in doorvoer zullen van alle tolrechten of andere dergelijke rechten ontslagen zijn.

Alle taksen of lasten aan het transitovervoer opgelegd, zullen moeten redelijk zijn, mits de voorwaarden van het verkeer in aanmerking genomen worden. Geen belasting, tegemoetkoming of beperking zal, rechtstreeks of onrechtstreeks, mogen afhangen van de hoedanigheid van de eigenaar of van de nationaliteit van het schip of van een ander vervoermiddel dat zou gebruik geweest zijn of gebruikt moeten worden voor enig gedeelte van de gehele reis.

Artikel 322. Duitsland verbindt zich generlei toezicht op te leggen noch te behouden over de ondernemingen van vervoer, in doorvoer heen en terug, van de uitwijkelingen over zijn grondgebied, buiten de nodige maatregelen om zich ervan te vergewissen dat de reizigers werkelijk in doorvoer zijn; het zal aan geen enkele scheepvaartmaatschappij noch aan enige andere private bij het verkeer belang hebbende instelling, maatschappij of persoon toelaten op om het even welke wijze deel te nemen aan een tot dit doel ingerichte bestuurlijke dienst, of een rechtstreekse of onrechtstreekse invloed te dien opzichte uit te oefenen.

Artikel 323. Duitsland verbindt zich rechtstreeks of onrechtstreeks geen onderscheid te maken noch enige voorkeur te verlenen, wat betreft de rechten, taksen en verboden betreffende de invoer in of de uitvoer uit zijn grondgebied, en, onder voorbehoud van de in onderhavig verdrag vervatte bijzondere bepalingen, wat betreft de voorwaarden en de prijs van het vervoer der goederen of personen bestemd voor of afkomstig uit zijn grondgebied, gegrondvest hetzij op de in- of uitgangsgrens, hetzij op de aard, de eigendom of de vlag der gebruikte vervoermiddelen (het luchtvervoer inbegrepen), hetzij op het oorspronkelijk of onmiddellijk vertrekpunt van het schip of de boot, de wagon, het luchtschip of een ander vervoermiddel, zijn eind- of tussenbestemming, de gevolgde weg of de plaatsen van overschepping, hetzij op het feit dat de haven waarlangs de goederen in- of uitgevoerd worden een Duitse haven of enige vreemde haven is, hetzij op het feit dat de goederen in- of doorgevoerd worden over zee, te land of door de lucht.

Duitsland verbindt zich in het bijzonder, ten nadele van de havens, schepen of boten van een der verbonden en geassocieerde mogendheden geen bijkomende belasting vast te stellen noch enige rechtstreekse of onrechtstreekse premie voor de in- of uitvoer naar

Duitse havens of met Duitse schepen of boten of met die van een andere mogendheid, inzonderheid onder de vorm van samengestelde tarieven. Het verplicht zich verder, de personen of goederen welke langs een haven varen of een schip of boot benuttigen van een der verbonden en geassocieerde mogendheden, niet te onderwerpen aan om het even welke formaliteiten of vertragingen waaraan deze personen of goederen niet zouden onderworpen zijn indien ze langs een Duitse haven of langs de haven van een andere mogendheid zouden doorvaren, of indien ze een Duits schip of een schip van een andere mogendheid zouden benuttigen.

Artikel 324. Al de nodige bestuurlijke en technische maatregelen zullen moeten genomen worden om zoveel mogelijk de doorgang der goederen over de Duitse grenzen te verkorten en om, vanaf deze grenzen, het verzenden en het vervoer van deze goederen te verzekeren, zonder onderscheid te maken al naar ze afkomstig zijn van of bestemd voor grondgebieden der verbonden en geassocieerde mogendheden, of in doorvoer uit of naar deze grondgebieden, onder dezelfde stoffelijke voorwaarden, vooral in opzicht van snelheid en zorgen onderweg, als die welke de goederen van dezelfde aard, vervoerd op Duits grondgebied onder dezelfde voorwaarden van vervoer zouden genieten.

Het vervoer der vijandelijke goederen zal inzonderheid met spoed en regelmaat geschieden en de tolformaliteiten zullen op zodanige wijze plaats hebben dat er rechtstreekse voortgang van het goederenvervoer met aansluitende treinen mogelijk is.

Artikel 325. De zeehavens der verbonden en geassocieerde mogendheden zullen al de gunsten en al de verminderde tarieven genieten welke, op de spoorwegen of bevaarbare waterwegen van

Duitsland, ten voordele van de Duitse havens of van enige haven van een andere mogendheid toegestaan worden.

Artikel 326. Duitsland zal niet mogen weigeren deel te nemen aan de tarieven of verbindingen van tarieven welke als voorwerp zouden hebben aan de havens van een der verbonden en geassocieerde mogendheden dezelfde voordelen te verzekeren als die welke Duitsland aan zijn eigen havens of aan die van een andere mogendheid zou toegestaan hebben.

Afdeling II. – Scheepvaart.

Hoofdstuk I – Vrijheid van scheepvaart.

Artikel 327. De onderdanen der verbonden en geassocieerde mogendheden alsmede hun goederen, schepen en boten zullen, in al de havens en op de binnenlandse waterwegen van Duitsland, in alle opzichten dezelfde behandeling genieten als de Duitse onderdanen, goederen, schepen en boten.

In het bijzonder zullen de schepen en boten van om het even welke der verbonden en geassocieerde mogendheden het recht hebben, goederen van elke aard en passagiers bestemd voor of komend van om het even welke op Duits grondgebied gelegen havens of plaatsen tot dewelke de Duitse schepen en boten mochten toegang hebben, te vervoeren onder voorwaarden die niet zwaarder zullen zijn dan die welke in het geval van nationale schepen en boten toegepast worden; ze zullen op gelijke voet met de nationale schepen en boten behandeld worden wat betreft de haven en kaifaciliteiten en -lasten van elke aard, met inbegrip van de faciliteiten van oponthoud, lading en ontlading, van de rechten en lasten van tonnenmaat, kaai, loodswezen, vuurtoren, proeftijd en

van alle dergelijke rechten en lasten van welke aard ook welke gegeven worden in naam en ten bate van de regering, van openbare beambten, van private personen, van verenigingen of instellingen van om het even welke soort.

In geval Duitsland aan een der verbonden en geassocieerde mogendheden of aan om het even welke andere vreemde mogendheid een voorkeursbehandeling mocht toestaan, zal dit stelsel zonder uitstel en onvoorwaardelijk tot al de verbonden en geassocieerde mogendheden worden uitgebreid.

Aan het verkeer der personen, schepen en boten zal geen belemmering gebracht worden buiten die welke voortspruiten uit de beschikkingen betreffende de tol, de politie, de gezondheidsvoorschriften, de uitwijking of nederzetting, alsmede de in- of uitvoer van verboden koopwaren. Deze beschikkingen zullen redelijk en eenvormig zijn en het verkeer niet nutteloos belemmeren.

Hoofdstuk II. – Vrije zones in de havens.

Artikel 328. De op 1 augustus 1914 in de Duitse havens bestaande vrije zones zullen behouden blijven. Deze vrije zones en die welke, krachtens onderhavig verdrag, op het grondgebied van Duitsland mochten vastgesteld worden, zullen aan het in de volgende artikelen voorziene stelsel onderworpen zijn.

Behalve in het geval voorzien in artikel 330, zullen de goederen welke in of uit de vrije zone komen aan geen enkel in- of uitvoerrecht onderworpen zijn.

De schepen en goederen welke in de vrije zone binnenkomen zullen mogen onderworpen worden aan de taksen geheven om de

uitgaven voor beheer, onderhoud en verbetering van de haven te dekken, alsook aan de rechten geheven voor het gebruik der verschillende inrichtingen, mits deze taken en rechten redelijk zijn met het oog op de gedane uitgaven, en mits ze geheven worden onder de in artikel 327 voorziene voorwaarden van gelijkheid.

De goederen zullen aan geen ander recht of geen andere taks mogen onderworpen worden dan aan een recht voor statistiek van ten hoogste één per 1000 ad valorem, hetwelk uitsluitend zal aangewend worden tot dekking der onkosten van de met het opmaken van de staat der havenbewegingen belaste dienst.

Artikel 329. De voor het oprichten van pakhuizen alsook voor het in- en uitpakken der goederen verleende faciliteiten zullen aan de handelsbehoefte van het oogenblik moeten beantwoorden. Elk product waarvan het verbruik in de vrije zone toegelaten is zal vrij zijn van accijns- of andere rechten van welke aard ook, buiten het in artikel 328 hierboven voorziene recht voor statistiek.

Er zal, wat betreft om het even welk voorschrift van dit artikel, geen onderscheid gemaakt worden hetzij tussen personen welke tot verschillende nationaliteiten behoren, hetzij tussen goederen van verschillende herkomst of met verschillende bestemmingen.

Artikel 330. Er zullen inkomende rechten mogen geheven worden op de producten welke de vrije zone verlaten om tot het verbruik te dienen van het land op wiens grondgebied de haven gelegen is. Omgekeerd zullen uitgaande rechten mogen geheven worden op de producten welke afkomstig zijn van dat land en bestemd voor de vrije zone. Deze inkomende en uitgaande rechten zullen moeten vastgesteld worden op dezelfde grondslagen en volgens dezelfde maatstaf als de soortgelijke rechten toegepast op de andere

tolgrenzen van het betrokken land. Aan de andere kant verplicht Duitsland zich, geen invoer-, uitvoer- of doorvoerrechten, onder om het even welke benaming, te heffen op de te water of te land over het Duitse grondgebied vervoerde producten, bestemd voor of afkomstig van de vrije zone en afkomstig van of bestemd voor welke andere staat ook.

Duitsland zal de nodige regelingen moeten treffen om bedoelde vrije doorgang op die spoor- en waterwegen van zijn grondgebied welke normaal toegang geven tot de vrije zone te verzekeren en te waarborgen.

Hoofdstuk III. – Bepalingen betreffende de Elbe, de Oder, de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen) en de Donau.

1°. Algemene beschikkingen.

Artikel 331. Worden internationaal verklaard:

de Elbe (Labe) vanaf haar samenvloeiing met de Vitava (Moldau), en de Vitava (Moldau vanaf Praag);

de Oder (Odra) vanaf haar samenvloeiing met de Oppa;

de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen) vanaf Grodno;

de Donau vanaf Ulm;

en elke bevaarbaar gedeelte van deze stroomnetten welk van nature aan meer dan één staat, met of zonder verscheping van het ene schip in het andere, toegang tot de zee verschaft, alsmede de zijkanalen en vaargeulen die mochten aangelegd worden, hetzij om van nature bevaarbare gedeelten van gezegde stroomnetten te

verdubbelen of te verbeteren, hetzij om twee van nature bevaarbare gedeelten van dezelfde waterloop te verbinden.

Dit zal eveneens het geval zijn met de bevaarbare waterweg Rijn – Donau indien deze waterweg onder de in artikel 353 bepaalde voorwaarden aangelegd wordt.

Artikel 332. Op de in voorgaand artikel Internationaal verklaarde waterwegen zullen de onderdanen, goederen en vlaggen van al de mogendheden op de voet van volkomen gelijkheid behandeld worden, zodanig dat geen onderscheid gemaakt zal worden, ten nadele van de onderdanen, de goederen en de vlag van om het even welke van deze mogendheden, tussen deze en de onderdanen, de goederen en de vlag van de oeverstaten zelf of van de staat waarvan de onderdanen, de goederen en de vlag de voordeligste behandeling genieten.

Evenwel zullen de Duitse schepen het recht niet hebben door regelmatige diensten reizigers en goederen te vervoeren tussen de havens van een verbonden of geassocieerde mogendheid, zonder een bijzondere machtiging van deze mogendheid.

Artikel 333. Tenzij een bestaande overeenkomst tegenovergestelde beschikkingen behelst, zullen er taksen, die volgens de verschillende gedeelten van de stroom veranderlijk kunnen zijn, mogen geheven worden op de schepen welke de bevaarbare waterweg of zijn toegangen gebruiken. Deze taksen zullen uitsluitend moeten bestemd zijn om op billijke wijze de kosten voor het onderhoud der bevaarbaarheid of voor de verbetering van de stroom en zijn toegangen te dekken, of om te voorzien in de uitgaven gedaan in het belang van de scheepvaart. Het tarief ervan zal naar deze uitgaven berekend en in de havens aangeplakt

worden. Deze taksen zullen op zodanige wijze geheven worden dat een omslachtig onderzoek van de lading onnodig is, tenzij men bedrog of overtreding zou vermoeden.

Artikel 334. De doorvoer der reizigers, schepen en goederen zal geschieden in overeenstemming met de in de afdeling I bepaalde algemene voorwaarden.

Wanneer de twee oevers van een internationale stroom tot dezelfde staat behoren, zullen de goederen in doorvoer onder zegel of onder bewaking van de tolagenten mogen gesteld worden. Wanneer de stroom de grens vormt zullen de in doorvoer zijnde goederen en reizigers ontheven zijn van alle tolformaliteiten; de lading en ontlading der goederen, alsook de inschepping en ontschepping der reizigers zullen enkel mogen geschieden in de door de oeverstaten aangewezen havens.

Artikel 335. Zowel langsheen de loop als aan de monding der bovenvermelde stromen zullen generlei rechten mogen geheven worden, buiten die welke in dit deel voorzien zijn.

Deze beschikking zal het heffen, door de oeverstaten, van tol, plaatselijke octrooi- of verbruiksrechten niet verhinderen, en evenmin het instellen van redelijke en eenvormige in de havens geheven taksen, volgens openbare tarieven, voor het gebruik van kranen, hijstoestellen, kaaien, pakhuizen, enz.

Artikel 336. Bij gebrek aan een bijzondere regeling betreffende de uitvoering der onderhouds- en verbeteringswerken van het internationaal gedeelte van een bevaarbaar waternet, zal elke oeverstaat verplicht zijn, in behoorlijke mate de nodige regelingen te treffen ten einde alle hinderpalen of gevaren voor de

scheepvaart uit de weg te ruimen en het behoud van goede scheepvaarttoestanden te verzekeren.

Indien een staat het nakomen van deze verplichting verwaarloost, zal elke oeverstaat of elke staat vertegenwoordigd in de internationale commissie, ingeval er een is, zich mogen beroepen op de te dien einde door de Volkerenbond ingestelde rechtsmacht.

Artikel 337. Er zal op dezelfde wijze te werk gegaan worden ingeval een oeverstaat werken mocht ondernemen die van aard zijn om de scheepvaart in het internationaal gedeelte te benadelen. De in voorgaand artikel bedoelde rechtsmacht zal mogen bevel geven tot schorsing of opheffing van deze werken, in haar beslissingen rekening houdend met de rechten betrekkelijk de besproeiing, waterkracht, visserijen en andere nationale belangen, welke, in geval al de oeverstaten of andere staten, vertegenwoordigd in de internationale commissie, indien er een bestaat, hiermee instemmen, de voorrang zullen hebben op de behoeften der scheepvaart.

Het beroep op de rechtsmacht van de Volkerenbond zal geen schorsing veroorzaken.

Artikel 338. Het in artikelen 332 tot 337 hierboven uiteengezette stelsel zal vervangen worden door datgene welk in een door de verbonden en geassocieerde mogendheden tot stand te brengen en door de Volkerenbond goedgekeurde algemene overeenkomst zal bepaald worden, betreffende de waterwegen wiens internationaal karakter gezegde overeenkomst zou erkennen. Deze overeenkomst zal in het bijzonder kunnen toegelaten worden op de hierboven vermelde stromen van de Elbe (Labe), de Oder (Odra), de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen) en de Donau hetzij in hun geheel,

hetzij voor een gedeelte, alsook op de andere gedeelten van gezegde stroomnetten die er zouden kunnen in vervat zijn door een algemene bepaling.

Duitsland verbindt zich, in overeenstemming met de beschikkingen van artikel 379, tot gezegde algemene overeenkomst toe te treden, alsook tot alle ontwerpen van herziening der van kracht zijnde internationale overeenkomsten en regelingen, opgemaakt zoals in artikel 343 hierna bepaald wordt.

Artikel 339. Duitsland zal, binnen de termijn van ten hoogste drie maanden na gedane kennisgeving aan de belanghebbende verbonden en geassocieerde mogendheden een deel der sleepboten en schepen afstaan die in de havens van de in artikel 331 bedoelde stroomnetten nog zullen ingeschreven blijven na aftrekking der vaartuigen welke moeten afgestaan worden ten titel van teruggave of herstel. Duitsland zal eveneens afstaan het materieel van elke aard dat de verbonden en geassocieerde mogendheden nodig hebben voor het benuttigen van deze waternetten.

Het aantal sleepboten en schepen en de hoeveelheid materieel welke dienen afgestaan te worden, alsook hun verdeling, zullen vastgesteld worden door één of verscheidene door de Verenigde Staten van Amerika aangewezen scheidsrechters, rekening houdend met de rechtmatige behoeften der betrokken partijen en vooral uitgaande van het scheepvaartverkeer gedurende de vijf jaar die de oorlog voorafgingen.

Al de afgestane vaartuigen zullen van hun takelwerk en hun uitrustingen moeten voorzien zijn, in goede staat verkeren,

bekwaam zijn om goederen te vervoeren en gekozen worden onder die welke laatst gebouwd werden.

De in dit artikel voorziene afstand zal aanspraak geven op een vergoeding waarvan het totaalbedrag, door de scheidsrechter of de scheidsrechters in een ronde som vastgesteld, in geen geval de waarde van het kapitaal voor de eerste opbouw van het afgestane materieel zal mogen overtreffen, en zal kunnen afgetrokken worden van het bedrag der door Duitsland verschuldigde sommen; bijgevolg zal het de taak van Duitsland zijn de eigenaars schadeloos te stellen.

2°. Bijzondere beschikkingen betreffende de Elbe, de Oder en de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen).

Artikel 340. De Elbe (Labe) zal onder het beheer van een internationale commissie gesteld worden bestaande uit:

- 4 vertegenwoordigers der op de oever van de stroom gelegen Duitse staten;
- 2 vertegenwoordigers van de Tsjecho-Slowaakse staat;
- 1 vertegenwoordiger van Groot-Brittannië;
- 1 vertegenwoordiger van Frankrijk;
- 1 vertegenwoordiger van Italië;
- 1 vertegenwoordiger van België;

Elke afvaardiging zal, welke ook het aantal aanwezige leden is, een getal stemmen bezitten gelijk aan het aantal haar toegestane vertegenwoordigers.

Indien sommige van deze vertegenwoordigers op het ogenblik van het in werking treden van onderhavig verdrag niet kunnen

benoemd worden, zullen de besluiten van de commissie desniettemin geldig zijn.

Artikel 349. De Oder (Odra) zal onder het beheer van een internationale commissie gesteld worden, bestaande uit:

- 1 vertegenwoordiger van Polen;
- 3 vertegenwoordigers van Pruisen;
- 1 vertegenwoordiger van de Tsjecho-Slowaakse staat;
- 1 vertegenwoordiger van Groot-Brittannië;
- 1 vertegenwoordiger van Frankrijk;
- 1 vertegenwoordiger van Denemarken;
- 1 vertegenwoordiger van Zweden.

Indien sommige van deze vertegenwoordigers op het ogenblik van het in werking treden van onderhavig verdrag niet kunnen benoemd worden, zullen de besluiten van de commissie desniettemin geldig zijn.

Artikel 342. Op het door een der oeverstaten tot de Volkerenbond gerichte verzoek zal de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen) onder het beheer van een internationale commissie gesteld worden bestaande uit een vertegenwoordiger van iedere oeverstaat en drie vertegenwoordigers van andere door de Volkerenbond aangewezen staten.

Artikel 343. De in artikelen 340 en 341 voorziene internationale commissies zullen vergaderen binnen een termijn van drie maanden vanaf het in werking treden van onderhavig verdrag. De internationale commissie, voorzien in artikel 342, zal vergaderen binnen een termijn van drie maanden na het door een oeverstaat ingebrachte verzoek. Elke dezer commissies zal zonder uitstel overgaan tot het uitwerken van een ontwerp tot herziening der van

kracht zijnde internationale overeenkomsten en regelingen. Dit ontwerp zal opgemaakt worden in overeenstemming met de in artikel 338 vermelde algemene overeenkomst, indien deze overeenkomst reeds gesloten geweest is; in tegenovergesteld geval zal het herzieningsontwerp opgemaakt worden in overeenstemming met de in artikel 332 tot 337 hierboven vastgestelde beginselen.

Artikel 344. De in voorgaand artikel bedoelde ontwerpen zullen namelijk moeten:

- a) De zetel kiezen van de internationale commissie en de wijze van benoeming van haar voorzitter bepalen;
- b) De uitgestrektheid van haar bevoegdheid vaststellen, voornamelijk wat betreft de uitvoering der werken van onderhoud, inrichting en verbetering van het stroomnet, het financieel stelsel, het vaststellen en het heffen der taksen, en de regeling van de scheepvaart;
- c) De gedeelten van de stroom of van zijn bijrivieren afbakenen waarop het internationaal stelsel zal van toepassing zijn.

Artikel 345. De internationale overeenkomsten en de regelingen waaraan tegenwoordig de scheepvaart op de Elbe (Labe), de Oder (Odra) en de Niemen (Russtrom – Memel – Niemen) onderworpen zijn, zullen voorlopig van kracht blijven tot op het ogenblik der bekrachtiging van de hierboven vermelde herzieningsontwerpen. Evenwel zouden, in al de gevallen waarin deze overeenkomsten en regelingen zouden in tegenstelling zijn met de beschikkingen der artikelen 332 tot 337 hierboven of met de te sluiten algemene overeenkomst, deze laatste beschikkingen de overhand hebben.

III. Bijzondere beschikkingen betreffende de Donau.

Artikel 346. De Europese commissie van de Donau zal opnieuw de macht uitoefenen welke ze vóór de oorlog bezat. Evenwel zullen voorlopig enkel vertegenwoordigers van Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Roemenië van deze commissie deel uitmaken.

Artikel 347. Van het punt af waar de bevoegdheid van de Europese commissie een einde neemt, zal het in artikel 331 bedoelde net van de Donau gesteld worden onder het beheer van een internationale commissie bestaande uit:

- 2 vertegenwoordigers van de Duitse oeverstaten;
- 1 vertegenwoordiger van elke andere oeverstaat;
- 1 vertegenwoordiger van elke der niet op de oever gelegen staten welke voortaan in de Europese commissie van de Donau zullen vertegenwoordigd zijn.

Indien sommige van deze vertegenwoordigers op het ogenblik van het in werking treden van onderhavig verdrag niet kunnen benoemd worden, zullen de besluiten van de commissie desniettemin geldig zijn.

Artikel 348. De in voorgaand artikel voorziene internationale commissie zal zohaast mogelijk vergaderen na het in werking treden van onderhavig verdrag en zal voorlopig het beheer van de stroom op zich nemen in overeenstemming met de beschikkingen van artikelen 332 tot 337, totdat een eindregeling voor de Donau getroffen zal zijn door de mogendheden hiertoe aangewezen door de verbonden en geassocieerde mogendheden.

Artikel 349. Duitsland verbindt zich het stelsel te aanvaarden dat door een conferentie der mogendheden, door de verbonden en geassocieerde mogendheden hiertoe aangewezen, voor de Donau zal vastgesteld worden; deze conferentie, waarbij

vertegenwoordigers van Duitsland zullen mogen aanwezig zijn, zal vergaderen binnen de termijn van een jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag.

Artikel 350. Er wordt een einde gesteld aan het door artikel 57 van het verdrag van Berlijn van 13 juli 1878 aan Oostenrijk-Hongarije verleende en door Oostenrijk-Hongarije aan Hongarije afgestane mandaat voor de uitvoering der werken aan de IJzeren Poorten. De met het beheer van dit gedeelte van de stroom belaste commissie zal bepalingen maken omtrent de vereffening der rekeningen, onder voorbehoud van de financiële beschikkingen van onderhavig verdrag. De taksen welke mochten nodig blijken, zullen in geen geval door Hongarije geheven worden.

Artikel 351. Ingeval de Tsjecho-Slowaakse staat, de Servisch-Kroatisch-Sloveense staat of Roemenië, na machtiging of onder mandaat van de internationale commissie, werken van inrichting, verbetering, afdamming of van andere aard op een gedeelte van het stroomnet dat de grens vormt, mochten ondernemen, zouden deze staten op de tegenovergestelde oever, alsmede op het buiten hun grondgebied gelegen gedeelte der bedding, al de nodige faciliteiten genieten om over te gaan tot de studie, de uitvoering en het onderhoud van deze werken.

Artikel 352. Duitsland zal tegenover de Europese commissie van de Donau verplicht zijn tot alle teruggaven, herstellingen en vergoedingen van de door deze commissie gedurende de oorlog geleden schade.

Artikel 353. Ingeval een bevaarbare waterweg voor diepgaande schepen Rijn-Donau mocht aangelegd worden, verbindt Duitsland

zich op de gezegde waterweg het in de artikelen 332 tot 338 voorziene stelsel toe te passen.

Hoofdstuk IV. – Bepalingen betreffende de Rijn en de Moezel.

Artikel 334. Van het oogenblik af van het in werking treden van onderhavig verdrag, zal de overeenkomst van Mannheim van 17 oktober 1868 met inbegrip van haar slotprotocol voortgaan met de scheepvaart op de Rijn te regelen onder de hierna bepaalde voorwaarden.

In geval van tegenstelling tussen sommige der beschikkingen van genoemde overeenkomst en de beschikkingen van de in artikel 338 hierboven bedoelde algemene overeenkomst, welke op de Rijn zal betrekking hebben, zullen de bepalingen van de algemene overeenkomst voorgaan.

Binnen een maximumtermijn van zes maanden vanaf het in werking treden van onderhavig verdrag zal de in artikel 355 bedoelde centrale commissie bijeenkomen om een herzieningsontwerp van de overeenkomst van Mannheim op te maken. Dit ontwerp zal worden opgesteld in overeenstemming met de beschikkingen van de algemene overeenkomst indien deze op bedoeld tijdstip reeds is gesloten, en zal aan de in de centrale commissie vertegenwoordigde mogendheden worden voorgelegd.

Duitsland verklaart reeds van nu af in te stemmen met het ontwerp dat op de hierboven aangegeven wijze zal worden opgesteld.

Bovendien zal de overeenkomst van Mannheim dadelijk de in de volgende artikelen vermelde wijzigingen ondergaan.

De verbonden en geassocieerde mogendheden behouden zich het recht voor te dien opzichte met Holland in verstandhouding te komen. Duitsland verbindt zich, van nu af indien het er om verzocht wordt, in te stemmen met elke zodanige overeenkomst.

Artikel 355. De in het verdrag van Mannheim voorziene centrale commissie zal uit 19 leden bestaan, te weten:

- 2 vertegenwoordigers van Holland;
- 2 vertegenwoordigers van Zwitserland;
- 4 vertegenwoordigers der Duitse oeverstaten;
- 4 vertegenwoordigers van Frankrijk dat bovendien de voorzitter der commissie zal benoemen;
- 2 vertegenwoordigers van Groot-Brittannië;
- 2 vertegenwoordigers van Italië;
- 2 vertegenwoordigers van België.

De zetel der centrale commissie zal gevestigd zijn te Straatsburg.

Iedere afvaardiging zal, welk ook het getal zij der aanwezige leden, recht hebben op een aantal stemmen gelijk aan het aantal vertegenwoordigers dat haar is toegewezen.

Indien op het ogenblik van het in werking treden van onderhavig verdrag een zeker aantal der vertegenwoordigers niet kunnen benoemd worden, zullen de besluiten der commissie desniettemin geldig zijn.

Artikel 356. De schepen van alle naties en hun ladingen zullen alle rechten en voorrechten genieten welke aan de tot de Rijnse vaart behorende schepen en hun ladingen worden toegestaan.

Geen enkele der in de artikelen 15 tot 20 en 26 van de voornoemde overeenkomst van Mannheim, in artikel vier van het slotprotocol of in de latere overeenkomsten vervatte beschikkingen, zal de vrije scheepvaart der schepen en bemanningen van iedere nationaliteit op de Rijn en op de waterwegen waarop de genoemde overeenkomsten van toepassing zijn, mogen belemmeren, mits de door de centrale commissie uitgevaardigde verordeningen omtrent het loodswezen en andere politie maatregelen nagekomen worden.

De beschikkingen van artikel 22 van de overeenkomst van Mannheim en van artikel 5 van het slotprotocol zullen alleen op de schepen toegepast worden welke als Rijnschepen ingeschreven zijn. De centrale commissie zal bepalen welke maatregelen moeten genomen worden om te verzekeren dat de andere schepen voldoen aan de voorschriften van het algemeen reglement hetwelk op de Rijnscheepvaart van toepassing is.

Artikel 357. Binnen een termijn van ten hoogste drie maanden na ontvangen kennisgeving zal Duitsland aan Frankrijk moeten afstaan hetzij een deel der sleepboten en schepen welke, na aftrek van die welke als vergoeding of herstel afgegeven moeten worden, in de Duitse Rijnhavens zullen ingeschreven blijven, hetzij winstaandelen in de Duitse maatschappijen van Rijnscheepvaart.

In geval van afstand van schepen en sleepboten zullen deze, voorzien van hun takelwerk en hun uitrustingen, in goede toestand moeten verkeren, geschikt zijn om het handelsverkeer op de Rijn te verzekeren en gekozen worden onder de in de allerlaatste tijd gebouwde schepen.

Dezelfde regelingen zullen van toepassing zijn wat betreft de afstand door Duitsland aan Frankrijk van:

1°. De inrichtingen, stopplaatsen, laadplaatsen, dokken, magazijnen, werktuigen, enz., welke de Duitse onderdanen of de Duitse maatschappijen in de haven van Rotterdam bezaten op 1 augustus 1914;

2°. De aandelen of belangen welke Duitsland of zijn onderdanen op hetzelfde tijdstip in genoemde inrichtingen hadden.

Het bedrag en de bijzonderheden van deze afstand zullen, met inachtneming van de gerechtvaardigde behoeften der belanghebbende partijen, door één of verscheidene door de Verenigde Staten van Amerika benoemde scheidsrechters bepaald worden binnen de termijn van een jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag.

De in dit artikel voorziene afstand zal aanspraak geven op een schadeloosstelling waarvan het totaalbedrag door de scheidsrechter of de scheidsrechters forfaitair vastgesteld, in geen geval, de waarde van het kapitaal besteed voor de aanschaffing van het afgestane materieel en de opbouw van de afgestane inrichtingen zal mogen te boven gaan en welke zou moeten afgerekend worden van het bedrag der door Duitsland verschuldigde sommen; het zal de taak van Duitsland zijn de eigenaars schadeloos te stellen.

Artikel 358. Onder de verplichting der bepalingen van de overeenkomst van Mannheim of van die welke in haar plaats zou treden alsmede de bepalingen van onderhavig artikel na te komen, zal Frankrijk over de gehele loop van de Rijn begrepen tussen de uiterste punten van zijn grenzen:

- a) Het recht hebben water aan de Rijn te onttrekken tot voeding der aangelegde of nog aan te leggen scheepvaart- en

bevloeiingskanalen of voor ieder ander doel, alsook op de Duitse oever al de werken uit te voeren welke voor de uitoefening van dit recht nodig zijn;

- b) Het uitsluitend recht hebben op de door de regelingswerken op de stroom verwekte waterkracht, onder voorbehoud dat aan Duitsland de helft van de waarde der feitelijk gewonnen waterkracht betaald wordt; deze betaling zal geschieden hetzij in geld, hetzij in waterkracht, en het bedrag daarvan, berekend met inachtneming van de kosten der voor het verkrijgen der waterkracht noodzakelijke werken, zal, bij gebrek aan overeenstemming, langs scheidsrechterlijke weg bepaald worden. Tot dit doel zal Frankrijk alleen het recht hebben in dit gedeelte van de stroom alle regelings- en afsluitingswerken alsook andere werken welke het voor het verkrijgen der waterkracht nodig mocht achten uit te voeren. Het recht water aan de Rijn te onttrekken wordt eveneens aan België toegekend voor de voeding van de hieronder bedoelde bevaarbare waterweg Rijn-Maas.

De uitoefening van de in §§ a) en b) van de in dit artikel vermelde rechten zal noch schade mogen toebrengen aan de bevaarbaarheid, noch de gemakkelijkerheid der scheepvaart belemmeren hetzij in de bedding van de Rijn, hetzij in de vertakkingen welke in de plaats daarvan mochten komen, noch een vermeerdering ten gevolge hebben van de tot dusver bij toepassing van de in werking zijnde overeenkomst geheven belastingen. Alle ontwerpen voor werken zullen aan de centrale commissie worden medegedeeld om deze in staat te stellen zich ervan te verzekeren dat deze voorwaarden vervuld zijn.

Duitsland, om de goede en getrouwe uitvoering der in de voorgaande §§ a) en b) vervatte bepalingen te verzekeren:

1°. Verbindt zich de aanleg van geen zijkanaal of vertakking op de rechteroever van de stroom tegenover de Franse grens te ondernemen of toe te staan;

2°. Erkent dat Frankrijk het steun- en doorgangsrecht bezit op alle langs de rechteroever gelegen stroken land die nodig zullen zijn voor de onderzoeken, de inrichting en de uitbating der waterkeringen welke Frankrijk met toepassing van de centrale commissie later mocht besluiten te bouwen. Overeenkomstig bedoelde toestemming zal Frankrijk gerechtigd zijn de nodige plaatsen te bepalen en af te bakenen en zal het de stukken grond na verloop van een termijn van twee maanden na eenvoudige kennisgeving mogen in bezit nemen, mits het aan Duitsland een schadeloosstelling betaalt waarvan het totaalbedrag door de centrale commissie zal worden vastgesteld. Het zal de taak zijn van Duitsland de eigenaars van het met deze dienstbaarheden bezwaarde of door de werken voorgoed in beslag genomen eigendommen schadeloos te stellen.

Indien Zwitserland er om verzoekt en de centrale commissie haar toestemming hier geeft, zullen aan dat land dezelfde rechten worden verleend voor het deel van de stroom dat de grens tussen Zwitserland en de andere oeverstaten vormt.

3°. Zal aan de Franse regering binnen de maand na het in werking treden van onderhavig verdrag alle plannen, onderzoeken, ontwerpen voor vergunningen en lastenkohieren ter hand stellen welke betrekking hebben op de inrichting van de Rijn, voor welk doel ook en welke de regering van Elzas-Lotharingen of die van het groothertogdom Baden heeft opgemaakt of verkregen.

Artikel 359. In de gedeelten van de Rijn welke de grens vormen tussen Frankrijk en Duitsland en onder voorbehoud van de hierboven vermelde bepalingen zal geen werk in de bedding van de stroom of op de ene of de andere zijde van de oever mogen uitgevoerd worden zonder de voorafgaande toestemming van de centrale commissie of van haar afgevaardigden.

Artikel 360. Frankrijk behoudt zich het recht voor, te treden in de rechten en plichten, welke voortspruiten uit de tussen de regering van Elzas-Lotharingen en het groothertogdom Baden getroffen overeenkomsten met betrekking tot de in de Rijn uit te voeren werken; het zal ook deze overeenkomsten mogen opzeggen binnen een termijn van vijf jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag.

Frankrijk zal eveneens het recht hebben de werken te doen uitvoeren welke door de centrale commissie als noodzakelijk zouden erkend worden voor de instandhouding of verbetering van de bevaarbaarheid van de Rijn boven Mannheim.

Artikel 361. Ingeval binnen een termijn van 25 jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag, België mocht besluiten een scheepvaartkanaal voor diepgaande schepen tussen Rijn en Maas ter hoogte van Roermond aan te leggen, zou Duitsland verplicht zijn, volgens de aan Duitsland door de Belgische regering medegedeelde plannen en na goedkeuring door de centrale commissie, het op Duits grondgebied liggend gedeelte van het scheepvaartkanaal aan te leggen.

De Belgische regering zal in dat geval het recht hebben tot al de nodige onderzoeken op het terrein zelf over te gaan.

Indien Duitsland de werken in hun geheel of ten dele niet uitvoert zal de centrale commissie bevoegd zijn ze in zijn plaats te laten uitvoeren; te dien einde zal ze de nodige plaatsen mogen vaststellen en afbakenen en de gronden, na het verloop van een termijn van twee maanden na eenvoudige kennisgeving, in bezit nemen, mits de door haar te bepalen schadeloosstellingen, welke door Duitsland zullen moeten worden betaald.

Dit scheepvaartkanaal zal onder hetzelfde stelsel van beheer geplaatst worden als de Rijn zelf, en de verdeling van de oorspronkelijke kosten van aanleg, met inbegrip van bovengenoemde schadeloosstellingen, onder de staten door wiens gebied het kanaal loopt, zal door de centrale commissie geschieden.

Artikel 362. Duitsland verbindt zich van nu af geen bezwaar te maken tegen alle voorstellen van de centrale commissie van de Rijn welke tot doel hebben haar rechtsgebied uit te strekken:

1°. Over de Moezel, van de Frans-Luxemburgse grens af tot de Rijn, onder voorbehoud van de toestemming van Luxemburg;

2°. Over de Rijn, boven Bazel tot het meer van Konstanz, onder voorbehoud van de toestemming van Zwitserland;

3°. Over de zijkanalen en vaargeulen welke mochten aangelegd worden hetzij om van nature bevaarbare gedeelten van de Rijn of de Moezel te verdubbelen of te verbeteren, hetzij om twee van nature bevaarbare stukken van deze waterlopen te verenigen, alsmede over alle andere gedeelte van het stroomnet van de Rijn welke mochten begrepen zijn in de in artikel 338 hierboven voorziene algemene overeenkomst.

Hoofdstuk V. – Bepalingen bij dewelke het gebruik van noordelijke havens aan de Tsjecho-Slowaakse staat verleend wordt.

Artikel 363. In de havens van Hamburg en Stettin zal Duitsland aan de Tsjecho-Slowaakse staat, voor een periode van 99 jaar, ruimten verhuren welke onder het algemeen stelsel der vrije zones zullen geplaatst worden en zullen dienen voor de rechtstreekse doorvoer der goederen afkomstig uit of bestemd voor deze staat.

Artikel 364. De afbakening van deze ruimten, hun inrichting, hun wijze van uitbating en, over het algemeen, al de voorwaarden van hun gebruik, met inbegrip van de huurprijs, zullen vastgesteld worden door een commissie samengesteld uit: een afgevaardigde van Duitsland, een afgevaardigde van de Tsjecho-Slowaakse staat en een afgevaardigde van Groot-Brittannië. De voorwaarden zullen op dezelfde wijze alle tien jaar kunnen herzien worden.

Duitsland verklaart bij voorbaat de aldus genomen besluiten aan te nemen.

Afdeling III. – Spoorwegen.

Hoofdstuk I. – Bepalingen betreffende het internationaal vervoer.

Artikel 365. De goederen afkomstig uit de grondgebieden der verbonden en geassocieerde mogendheden en bestemd voor Duitsland, alsmede de goederen in doorvoer door Duitsland, en afkomstig uit of bestemd voor de grondgebieden der verbonden en geassocieerde mogendheden zullen van rechtswege op de Duitse spoorwegen ten aanzien der te innen taksen (met alle premies en terugbetalingen rekening gehouden), de faciliteiten, en in ieder

ander opzicht, het gunstigste regime genieten, dat toegepast wordt op gelijkaardige goederen, op enige Duitse spoorbaan vervoerd, hetzij in binnenlands vervoer, hetzij naar het buitenland, in invoer of doorvoer, onder gelijkaardige voorwaarden van vervoer, namelijk wat de afstand betreft. Dezelfde regel zal op verzoek van één of verscheidene verbonden of geassocieerde mogendheden toegepast worden op goederen, bij naam door gezegde mogendheden aangewezen, welke afkomstig zijn uit Duitsland en bestemd voor hun grondgebieden.

Internationale tarieven, vastgesteld naar de voet voorzien in de voorgaande alinea en omvattende doorgaande vrachtbrieven zullen moeten ingesteld worden, wanneer een der verbonden of geassocieerde mogendheden het van Duitsland zal vergen.

Artikel 366. Te rekenen van het in werking treden van onderhavig verdrag, zullen de hoge verdragsluitende partijen voor wat hen aanbelangt en onder de voorbehoudingen, in de tweede paragraaf van dit artikel bepaald, de overeenkomsten en schikkingen hernieuwen, betreffende het vervoer van goederen per spoorweg, getekend te Bergen de 14^e oktober 1890, de 20^e september 1893, de 16^e juli 1895, de 16^e juni 1898, en de 19^e september 1906.

Indien er binnen een tijdperk van vijf jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag een nieuwe overeenkomst gesloten wordt voor het vervoer van reizigers, reisgoed en goederen per spoorweg, ter vervanging der overeenkomst van Bern van 14 oktober 1890 en der hierboven bedoelde latere toevoegsels, zal deze nieuwe overeenkomst samen met de aanvullende voorwaarden aangaande het internationaal vervoer per spoorweg, die op haar gegrond zullen kunnen worden, voor Duitsland verplicht zijn, zelfs indien deze mogelijkheid weigert deel te nemen aan het voorbereiden van

de overeenkomst, of tot deze toe te treden. Tot aan het sluiten van een nieuwe overeenkomst, zal Duitsland de beschikkingen der overeenkomst van Bern, en de hierboven bedoelde latere toevoegsels, alsook de aanvullende voorwaarden, nakomen.

Artikel 367. Duitsland zal verplicht zijn, zijn medewerking te verlenen bij het instellen van diensten met doorgaande reiskaarten voor personen en reisgoed, als deze door één of verscheidene der verbonden of geassocieerde mogendheden aangebracht worden om het verkeer per spoorweg onder deze mogendheden of onder deze en andere landen te verzekeren, in doorvoer over het Duits grondgebied; Duitsland zal te dien einde namelijk de treinen en rijtuigen moeten ontvangen, afkomstig uit de grondgebieden der verbonden en geassocieerde mogendheden, en deze met een snelheid ten minste gelijk aan die van zijn beste treinen voor grote afstand op dezelfde lijnen moeten bevorderen. In geen geval zullen de prijzen, op deze doorgaande diensten toepasselijk, die te boven gaan, welke voor de Duitse binnenlandse diensten onder dezelfde voorwaarden van snelheid en comfort geïnd worden.

De tarieven, die onder dezelfde voorwaarden van snelheid en comfort toegepast worden op het vervoer van landverhuizers op Duitse spoorwegen, gaande naar of komende uit de zeehavens der verbonden of geassocieerde mogendheden, zullen nooit mogen berekend worden op een hogere kilometertaks dan die der voordeligste tarieven, rekening gehouden met alle premies of terugbetalingen, welke op gezegde spoorwegen de landverhuizers gaande naar of komende uit welke andere havens ook, zouden genieten.

Artikel 368. Duitsland verplicht zich, geen technische, fiscale of bestuurlijke maatregelen, zoals het tolonderzoek, de maatregelen

van algemene politie, van gezondheids- of toezichtspolitie toe te passen, die in het bijzonder zouden betrekking hebben op de doorgaande diensten, in het voorgaande artikel voorzien, of op het vervoer van landverhuizers, gaande naar of komende uit de havens der verbonden of geassocieerde mogendheden, en die voor gevolg zouden hebben, deze diensten te belemmeren of te vertragen.

Artikel 369. Ingeval van vervoer, gedeeltelijk per spoorweg en gedeeltelijk langs binnenlandse spoorwegen met of zonder doorgaande vrachtbrief, zullen de voorgaande bepalingen toegepast worden op het gedeelte van de weg dat per spoorbaan afgelegd wordt.

Hoofdstuk II. – Rollend materieel.

Artikel 370. Duitsland verplicht zich zijn wagons te voorzien van toestellen die toelaten:

1°. Ze aan de goederentreinen vast te hechten die rijden op de spoorlijnen van degenen der verbonden en geassocieerde mogendheden, die partijen zijn in de overeenkomst van Bern van 15 mei 1886, gewijzigd op 18 mei 1907, zonder de werking van de doorgaande rem te belemmeren, die binnen de tien jaar na het in werking treden van onderhavig verdrag, in gezegde landen mocht aangenomen worden;

2°. De wagons van deze mogendheden in alle goederentreinen op te nemen die op Duitse spoorwegen lopen.

Het rollend materieel der verbonden en geassocieerde mogendheden zal op de Duitse spoorwegen dezelfde behandeling genieten als het Duitse materieel, wat betreft de omloop, het onderhoud en de herstellingen.

Hoofdstuk III. – Afstand van spoorweglijnen.

Artikel 371. Behoudens bijzondere bepalingen aangaande de afstand van havens, water- en spoorwegen gelegen op het grondgebied waarover Duitsland zijn soevereiniteit afstaat en behoudens de financiële beschikkingen aangaande de concessionarissen en de dienst van de lijfrentepensioenen voor het personeel, zal het afstaan van spoorwegen plaats hebben onder de volgende voorwaarden:

1°. De werken en instellingen van al de spoorwegen zullen volledig en in goede staat geleverd worden;

2°. Wanneer een spoornet met eigen rollend materieel in zijn geheel door Duitsland aan een der verbonden of geassocieerde mogendheden afgestaan wordt, zal gezegd materieel volledig, volgens de laatste inventaris op 11 november 1918 en in normale staat van onderhoud geleverd worden;

3°. Voor de spoorlijnen, die geen bijzonder rollend materieel bezitten, zal het te leveren gedeelte van het materieel bestaand op het net waartoe deze lijnen behoren, bepaald worden door commissies van deskundigen, door de verbonden en geassocieerde mogendheden aangewezen, en waarin Duitsland zal vertegenwoordigd zijn. Deze commissies zullen moeten in aanmerking nemen de belangrijkheid van het op gezegde lijnen ingeschreven materieel, volgens de laatste inventaris op 11 november 1918, de lengte der sporen, de dienstsporen inbegrepen, de aard en het belang van het verkeer. Ze zullen insgelijks de locomotieven, rijtuigen en wagons aanwijzen die in elk afzonderlijk geval moeten afgestaan worden, de voorwaarden van hun

ontvangst vaststellen, en alle voorlopige schikkingen treffen vereist om hun herstelling in de Duitse werkplaatsen te verzekeren;

4°. De voorraden, stoffering en werktuigen zullen onder dezelfde voorwaarden als het rollend materieel moeten geleverd worden.

De beschikkingen van de §§ 3 en 4 hierboven zullen toegepast worden op de lijnen van het voormalig Russisch Polen, door Duitsland op de breedte van het Duitse spoor gebracht, daar gezegde lijnen gelijkgesteld worden met van het spoornet van de Pruisische staat afgescheiden gedeelten.

Hoofdstuk IV. – Beschikkingen betreffende zekere spoorweglijnen.

Artikel 372. Wanneer, ten gevolge van de afbakening der nieuwe grenzen, een spoorlijn die twee gedeelten van een zelfde land verbindt, een ander land doorsnijdt, of wanneer een vertakkingslijn uit een land komend, in een ander land eindigt, zullen, behoudens de in onderhavig verdrag vervatte bijzondere bepalingen, de uitbatingsvoorwaarden geregeld worden door een schikking tussen de belanghebbende beheren der spoorwegen. Ingeval gezegde beheren het niet eens konden worden omtrent de voorwaarden van deze schikking, zouden de geschillen opgelost worden door commissies van deskundigen, ingericht zoals in het voorgaande artikel gezegd is.

Artikel 373. Binnen een tijdperk van vijf jaar, te rekenen van het in werking treden van onderhavig verdrag, zal de Tsjecho-Slowaakse staat het aanleggen mogen eisen van een spoorbaan die, over het Duits grondgebied heen, de Schlauney en Nachod verbindt. De kosten daarvan zullen ten laste zijn van de Tsjecho-Slowaakse staat.

Artikel 374. Duitsland verplicht zich, binnen een tijdperk van tien jaar te rekenen van het in werking treden van onderhavig verdrag, en op aanvraag van de Helvetische regering, na overeenkomst met de Italiaanse regering, de opzegging te aanvaarden van de internationale overeenkomst van 13 oktober 1909, betreffende de Gothardspoorweg. Bij gebrek aan overeenstemming omtrent de voorwaarden van deze opzegging, verplicht Duitsland zich, van nu af, de beslissing aan te nemen van een, door de Verenigde Staten van Amerika aangewezen scheidsrechter.

Hoofdstuk V. – Overgangsbeschikkingen.

Artikel 375. Duitsland zal de voorschriften aangaande het vervoer navelgen, welke aan dit land zullen gegeven worden door een overheid handelend in naam der verbonden en geassocieerde mogendheden:

1°. Voor het vervoer van troepen overeenkomstig onderhavig verdrag, alsmede voor het vervoer van materieel, munitie en proviand ten dienste van de legers;

2°. En voorlopig, voor het vervoer van levensmiddelen voor zekere streken, voor de zo spoedig mogelijke herstelling van de normale toestanden van het vervoer en voor de inrichting van de post en telegrafiediensten.

Afdeling IV. – Beslechting der geschillen en herziening der blijvende bepalingen.

Artikel 376. De geschillen, die met betrekking tot de uitlegging en de toepassing der voorafgaande beschikkingen onder de

belanghebbende mogendheden mochten oprijzen, zullen opgelost worden op de wijze voorzien door de Volkerenbond.

Artikel 377. Op elk ogenblik zal de Volkerenbond de herziening mogen voorstellen van die onder de bovenstaande artikelen welke betrekking hebben op een bestendig bestuurlijk stelsel.

Artikel 378. Na verloop van een termijn van vijf jaar te rekenen van het in werking treden van onderhavig verdrag, zullen de beschikkingen van de artikelen 321 tot 330, 332, 365 en 367 tot 369, op elk ogenblik, mogen herzien worden door de raad van de Volkerenbond.

Bij gebrek aan herziening, zal het genot van om het even welke bepaling bevat in de hierboven opgesomde artikelen, na afloop van de termijn voorzien in voorgaande paragrafen, door een der verbonden en geassocieerde mogendheden niet mogen geëist worden ten voordele van om het even welk gedeelte van haar grondgebied voor hetwelk de wederkerigheid niet zou toegestaan zijn. De tijdruimte van vijf jaar, gedurende dewelke de wederkerigheid niet zal mogen geëist worden, zal door de raad van de Volkerenbond kunnen verlengd worden.

Afdeling V. – Bijzondere beschikking.

Artikel 379. Onverminderd de bijzondere verplichtingen die aan Duitsland door onderhavig verdrag ten voordele der verbonden en geassocieerde mogendheden opgelegd zijn, verbindt Duitsland zich toe te treden tot elke algemene overeenkomst betreffende het internationaal stelsel van doorvoer, waterwegen, havens en spoorwegen welke met goedkeuring van de Volkerenbond onder de verbonden en geassocieerde mogendheden mocht gesloten

worden binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van het in werking treden van onderhavig verdrag.

Afdeling VI. – Bepalingen betreffende het Kielkanaal.

Artikel 380. Het Kielkanaal en zijn toegangen zullen steeds vrij zijn en op een voet van volkomen gelijkheid open voor de oorlogs- en handelsschepen van al de met Duitsland in vrede zijnde volkeren.

Artikel 381. De onderdanen, goederen, schepen en boten van al de mogendheden zullen, wat betreft de taksen, het dienstgemak en in alle andere opzichten op voet van volkomen gelijkheid behandeld worden voor het gebruik van het kanaal, zodanig dat geen onderscheid ten nadele van de onderdanen, goederen, schepen en boten van om het even welke mogendheid gemaakt zal worden tussen deze en de onderdanen, goederen, schepen en boten van Duitsland of van de meest begunstigde natie.

Aan het verkeer der personen, schepen en boten zullen geen belemmeringen gesteld worden buiten die welke voortspruiten uit beschikkingen betreffende de politie, de tol, de gezondheidsvoorschriften, de uitwijking of nederzetting, alsook deze betreffende de in- of uitvoer der verboden goederen. Deze beschikkingen zullen redelijk en eenvormig moeten zijn en het verkeer niet onnodig mogen belemmeren.

Artikel 382. Op de schepen en boten welke van het kanaal of zijn toegangen gebruik maken zullen enkel taksen mogen geïnd worden die bestemd zijn om, op een billijke wijze, de kosten voor het onderhoud der bevaarbaarheid of voor de verbetering van het kanaal of zijn toegangen te dekken of om te voorzien in de uitgaven

gedaan in het belang der scheepvaart. Het tarief van gezegde taksen zal berekend worden volgens deze uitgaven en zal aangeplakt worden in de havens.

Deze taksen zullen zodanig vastgesteld worden dat een omstandig onderzoek van de lading onnodig is tenzij er bedrog of overtreding vermoed wordt.

Artikel 383. De in doorvoer zijnde goederen zullen onder zegel of onder de bewaking van de tolagenten mogen gesteld worden; de lading en lossing van de goederen alsmede het in- en ontschepen der reizigers zullen alleen in de door Duitsland aangewezen havens mogen geschieden.

Artikel 384. Langs de loop zowel als aan de toegangen van het Kielkanaal zal hoegenaamd geen schatting mogen geheven worden buiten die welke in onderhavig verdrag voorzien worden.

Artikel 385. Duitsland zal verplicht zijn behoorlijke maatregelen te treffen tot het wegruimen der hinderpalen of gevaren voor de scheepvaart en het onderhoud van goede scheepvaartvoorwaarden te verzekeren. Het zal geen werken ondernemen van die aard dat ze de scheepvaart op het kanaal of op zijn toegangen zouden benadelen.

Artikel 386. In geval van schending van een der beschikkingen der artikelen 380 tot 386, of in geval van onenigheid omtrent de uitlegging van deze artikelen, zal elke belanghebbende mogendheid een beroep mogen doen op de door de Volkerenbond te dien einde ingestelde rechtsmacht.

Om het voorleggen van weinig belangrijke zaken aan de Volkerenbond te vermijden zal Duitsland te Kiel een plaatselijke

overheid instellen die bevoegd is om over de geschillen in eerste aanleg te oordelen, en om zoveel mogelijk voldoening te geven aan de klachten die door de consulaire agenten van de belanghebbende mogendheden mochten ingediend worden.